

OFFERYNNAU STATUDOL CYMRU

2005 Rhif 2914 (Cy.211)

ADDYSG, CYMRU

Rheoliadau Llywodraethu Ysgolion a Gynhelir (Cymru) 2005

Wedi'u gwneud - - - *18 Hydref 2005*
Yn dod i rym - - - *yn unol â rheoliad*
1(1)

**RHEOLIADAU LLYWODRAETHU
YSGOLION A GYNHELIR (CYMRU) 2005**

RHAN 1

Cyflwyniad

1. Teitl, cychwyn a chymhwyso
2. Dirymiadau, arbedion a diwygiadau
3. Dehongli

RHAN 2

Categoriâu Llywodraethwyr

4. Rhiant-lywodraethwyr
5. Athro-lywodraethwyr
6. Staff-lywodraethwyr
7. Llywodraethwyr AALl
8. Llywodraethwyr cymunedol
9. Llywodraethwyr sefydledig
10. Llywodraethwyr partneriaeth
11. Noddwr-lywodraethwyr
12. Llywodraethwyr cynrychioliadol

RHAN 3

CYFANSODDIAD CYRFF LLYWODRAETHU

13. Ysgolion Cymunedol
14. Ysgolion Meithrin a Gynhelir
15. Ysgolion arbennig cymunedol
16. Ysgolion sefydledig
17. Ysgolion arbennig sefydledig

18. Ysgolion gwirfoddol a reolir
19. Ysgolion gwirfoddol a gynorthwyr
20. Ysgolion cynradd a gynhelir
21. Hysbysu swyddi gwag a phenodiadau
22. Cyd-benodiadau
23. Gormod o lywodraethwyr

RHAN 4

Cymwysterau a deiliadaeth swyddi

24. Cymwysterau ac anghymwysiaadau
25. Cyfnod swydd
26. Ymddiswyddo
27. Diswyddo llywodraethwyr AALI, llywodraethwyr sefydledig, llywodraethwyr cynrychioliadol llywodraethwyr cymunedol ychwanegol a noddwr-lywodraethwyr
28. Diswyddo llywodraethwyr cymunedol
29. Diswyddo rhiant-lywodraethwyr penodedig a llywodraethwyr partneriaeth
30. Y weithdrefn ar gyfer diswyddo llywodraethwyr gan y corff llywodraethu

RHAN 5

Offeryn Llywodraethu

31. Dehongli “awdurdod esgobaethol priodol” a “corff crefyddol priodol”
32. Y ddyletswydd i ystyried canllawiau
33. Cynnwys a ffurf yr offeryn llywodraethu
34. Y weithdrefn ar gyfer gwneud offeryn
35. Adolygu offerynnau llywodraethu
36. Gofynion eraill yn ymwneud ag offerynnau llywodraethu
37. Y ddyletswydd i sicrhau bod offerynnau llywodraethu yn cael eu gwneud

RHAN 6

Darpariaeth Drosiannol

38. Darpariaeth drosiannol

RHAN 7

Penodi swyddogion, eu swyddogaethau, a'u diswyddo

39. Ethol y cadeirydd a'r is-gadeirydd
40. Dirprwyo swyddogaethau i'r cadeirydd neu'r is-gadeirydd mewn achosion brys
41. Diswyddo'r cadeirydd neu'r is-gadeirydd
42. Penodi a diswyddo clerics y corff llywodraethu
43. Swyddogaethau clerics y corff llywodraethu

RHAN 8

Cyfarfodydd a thrafodion cyrff llywodraethu

44. Hawl personau i fynychu cyfarfodydd y corff llywodraethu
45. Cynnull cyfarfodydd y corff llywodraethu
46. Cworwm a thrafodion y corff llywodraethu
47. Cofnodion a phapurau
48. Cyhoeddi cofnodion a phapurau
49. Atal llywodraethwyr
50. Dirprwyo swyddogaethau
51. Cyfyngiadau ar ddirprwyo a phwyllgorau penodedig
52. Adrodd wrth y corff llywodraethu yn dilyn arfer swyddogaethau dirprwyedig

RHAN 9

Pwyllgorau cyrff llywodraethu

53. Cymhwysu'r Rhan hon
54. Sefydlu pwyllgorau'r corff llywodraethu
55. Y pwyllgor disgyblu a diswyddo staff a'r pwyllgor apelau disgyblu a diswyddo
56. Pwyllgor disgyblu a gwahardd disgyblion
57. Pwyllgor derbyniadau
58. Clercod pwyllgorau
59. Hawl personau i fynychu cyfarfodydd pwyllgorau
60. Cyfarfodydd pwyllgorau
61. Cofnodion cyfarfodydd pwyllgorau
62. Cyhoeddi cofnodion a phapurau

RHAN 10

63. Cyfyngiadau ar bersonau rhag cymryd rhan mewn trafodion Llofnod

---

ATODLEN 1

Ethol a phenodi rhiant-lywodraethwyr

1. Yn yr Atodlen hon ystyr “awdurdod priodol” (“appropriate authority”) yw—...
2. Os yr awdurdod addysg lleol yw'r awdurdod priodol mewn perthynas...
3. Yr awdurdod addysg lleol fydd yr awdurdod priodol mewn perthynas...
4. Yn ddarostyngedig i baragraffau 5 i 9 rhaid i'r awdurdod...
5. Yr awdurdod priodol sydd i benderfynu, at ddibenion ethol rhiant-lywodraethwyr,...
6. Yn achos y pŵer a osodir gan baragraff 4—
7. Rhaid cynnal unrhyw etholiad a ymleddir drwy bleidlais gudd.
8. (1) Rhaid i'r trefniadau a wneir o dan baragraff 4...
9. Pan ddaw lle'n wag i riant-lywodraethwr, rhaid i'r awdurdod priodol...

Statws This is the original version (as it was originally made).

10. Rhaid sicrhau'r nifer o riant-lywodraethwyr sy'n ofynnol drwy ychwanegu riant-lywodraethwyr...
  11. (1) Ac eithrio pan fo paragraff 12 yn gymwys, rhaid...
  12. (1) Pan fo'r ysgol yn ysgol arbennig gymunedol neu'n ysgol...
- ATODLEN 2
Ethol athro-lywodraethwyr a staff-lywodraethwyr
1. Yn yr Atodlen hon mae'r un ystyr i “awdurdod priodol”...
  2. Os bydd awdurdod addysg lleol yn awdurdod priodol mewn perthynas...
  3. Yn ddarostyngedig i baragraffau 4 i 6 rhaid i'r awdurdod...
  4. Yr awdurdod priodol sydd i benderfynu at ddibenion ethol athro-lywodraethwyr...
  5. Yn achos y pŵer a roddir gan baragraff 3—
  6. Rhaid cynnal unrhyw etholiad a ymleddir drwy bleidlais gudd.
- ATODLEN 3
Penodi llywodraethwyr partneriaeth
1. Pan fo angen llywodraethwr partneriaeth, rhaid i'r corff llywodraethu geisio...
  2. Ni chaiff unrhyw berson enwebu i'w benodi, na phenodi, person...
  3. (1) Yn achos ysgol arbennig sefydledig heb sefydliad, rhaid i'r...
  4. Yn ddarostyngedig i baragraff 5(2), ni chaiff unrhyw lywodraethwr enwebu...
  5. (1) Rhaid i'r corff llywodraethu benodi'r nifer o lywodraethwyr partneriaeth...
  6. Pan fo'r corff llywodraethu yn gwneud penodiad o dan baragraff...
  7. Rhaid i'r corff llywodraethu wneud pob trefniant angenrheidiol ar gyfer...
- ATODLEN 4
Penodi Noddwr-lywodraethwyr
1. Yn yr Atodlen hon, ystyr “noddwr” (“sponsor”) mewn perthynas ag...
  2. Pan fo gan yr ysgol un neu ragor o noddwyr,...
  3. Rhaid i'r corff llywodraethu geisio enwebiadau ar gyfer penodiadau o'r...
- ATODLEN 5
Cymwysterau ac anghymwysiaid
1. Cyffredinol
  2. Ni chaiff unrhyw berson ar unrhyw adeg ddal mwy nag...
  3. Ac eithrio fel y darperir fel arall yn y rheoliadau...
  4. Anhwylder meddyliol
  5. Diffyg mynychu cyfarfodydd
  6. Methdal
  7. Anghymwyso cyfarwyddwyr cwmnïau
  8. Anghymwyso ymddiriedolwyr elusennau
  9. Personau y gwaherddir eu cyflogi neu y cyfyngir ar eu cyflogi
  10. Collfarnau troseddol
  11. Llywodraethwyr mwy na dwy ysgol
  12. Gwrthod gwneud cais am dystysgrif cofnodion troseddol
  13. Hysbysu'r cler
- ATODLEN 6
Darpariaethau Trosiannol
1. Yn yr Atodlen hon— ystyr “corff llywodraethu cyfredol” (“current governing”...
  2. Ar y dyddiad y daw offeryn llywodraethu a wnaed yn...
  3. At ddibenion paragraff 2, y canlynol fydd y categorïau cyfatebol—...
  4. Bydd llywodraethwr cyfredol yn dal swydd llywodraethwr yn y categorï...
  5. Nid yw'r Atodlen hon yn atal llywodraethwr cyfredol rhag—

6. Wrth gyfrifo'r nifer o lywodraethwyr sy'n ofynnol ym mhob categori...

ATODLEN 7 *Cyfyngiadau ar bersonau rhag cymryd rhan yn nhrafodion y corff llywodraethu neu ei bwyllgorau*

1. Buddiannau ariannol
2. Swydd llywodraethwr, cadeirydd, is-gadeirydd neu glerc
3. Arfarnu neu dalu i bersonau sy'n gweithio yn yr ysgol
4. Penodi Staff
5. Personau sy'n aelodau o fwy nag un corff llywodraethu
Nodyn Esboniadol